

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. Č.**, zast. JUDr. Alexandrem Belicou, advokátem, se sídlem Ostrava - Moravská Ostrava, Smetanovo náměstí 7, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 3. 2005, č. j. 18 Cad 113/2004 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupce stěžovatele JUDr. Alexandra Belici, advokátka, **s e s t a n o v í** částkou 650 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalované“) ze dne 22. 9. 2004, č. x, byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb. (o důchodovém pojištění) v platném znění, s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku (dále jen „OSSZ“) ze dne 10. 9. 2004 není žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 50 % a nedosáhla tak nejméně 66 % potřebných podle ustanovení § 39 téhož zákona pro uznání plné invalidity. Žalobci bylo současně sděleno, že s ohledem na zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti mu náleží nadále částečný invalidní důchod.

Ve včas podané žalobě nesouhlasil žalobce se zamítnutím žádosti, poukazoval na svůj nepříznivý zdravotní stav a vyslovil přesvědčení, že byl napadeným rozhodnutím

žalované poškozen na svých právech. Posudkové komisi OSSZ v Šumperku vytýká, že mu nesdělila důvod zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod, jenom mu bylo řečeno, že se má odvolat. Žalované pak vytýká, že přestože je orgánem rozhodujícím, nerozhodla sama, ale rozhodl za ni někdo jiný – viz. rozhodnutí ze dne 22. 9. 2004. Žalobce navrhuje, aby Krajský soud v Ostravě přešetřil důvody zamítnutí žádosti žalobce o plný invalidní důchod, zejména jeho nepříznivý zdravotní stav.

Krajský soud v Ostravě neshledal žalobu důvodnou, a proto ji napadeným rozsudkem podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) zamítl. Při svém rozhodování vycházel z obsahu spisu a zejména z obsahu a závěrů posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí s pracovištěm v Hradci Králové ze dne 1. 2. 2005. Označil tento posudek za natolik úplný, odborný a do té míry přesvědčivý, že jím bylo spolehlivě prokázáno, že ku dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované (22. 9. 2004) byl žalobce toliko částečně invalidní, a nikoliv plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti o 50 % (nikoliv o 66 % potřebných pro plnou invaliditu) a rovněž nebylo zjištěno, že by žalobce byl schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek ve smyslu přílohy č. 3 k vyhl. č. 284/1995 Sb. Krajský soud poukázal na shodu závěrů tohoto posudku s posudkovým hodnocením učiněným posudkovým lékařem OSSZ v Šumperku, a to jak pokud jde o určení dominantního zdravotního postižení stěžovatele, tak i jemu odpovídající míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž Krajskému soudu v Ostravě vytýkal, že vycházel při svém rozhodování jen z posudku Posudkové komise MPSV v Hradci Králové ze dne 1. 2. 2005, aniž by přihlédl k obsahu stěžovatelem předložené zdravotní dokumentace. Výše uvedený posudek označil za neúplný a jeho závěry za zkreslené. Připomněl své zdravotní potíže, zejména stav po operaci páteře, stav po opakované operaci obou uší a několikaletém léčení, pro které nebyl přijat ani na vojenskou službu. Dále poukazoval na své psychické problémy, dva pokusy o sebevraždu v minulosti a několikaleté léčení na psychiatrii. Soudu vytýká, že si nevyžádal jeho veškerou zdravotní dokumentaci a ve věci rozhodl bez ní. Vyslovil přesvědčení, že splňuje podmínky nároku na plný invalidní důchod, neboť bolesti páteře, žaludku, hlavy a nohy mu již 11 let nedovolují pracovat. Stěžovatel současně požádal o přidělení advokáta soudem.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 5. 2005, č. j. 18 Cad 113/2004 – 32, byl zástupcem stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti ustanoven JUDr. Alexandr Belica. V doplňku kasační stížnosti, sepsaném tímto zástupcem dne 20. 2. 2006, žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí podle ustanovení § 110 s. ř. s. Žalobce totiž nesouhlasí s právním posouzením věci uvedeným soudem. Připomíná, že za posledních 7 let již 3 x požádal o přiznání plného invalidního důchodu, neboť má stále zdravotní problémy. V roce 1995 se podrobil operaci prasklé ploténky, v důsledku čehož má značné bolesti, jeho zdravotní stav se zhoršil natolik, že začal kulhat. Pociťuje též bolesti v noze a v hlavě. Krom toho v dětství prodělal dvojnásobnou operaci uší a několikaleté léčení, pro které nebyl přijat k výkonu vojenské služby. Má též problémy se žaludkem – byl u něho zjištěn vřed na dvanácterníku. Zastává názor, že pro zdravotní problémy s ploténkou má právo na plný invalidní důchod. V této souvislosti zdůrazňuje že pracoval do 41 let věku a byl účastníkem důchodového pojištění. Vyslovuje přesvědčení, že právní závěry krajského soudu o zjištění skutkového stavu na základě provedených důkazů, nejsou v souladu se zákonem, přestože

se opírají o posudkový spis a o závěry posudku o zdravotním stavu žalobce ze dne 1. 2. 2005, vypracovaném Posudkovou komisí MPSV v Hradci Králové. To je pro stěžovatele nepřijatelné, neboť v nich nebyl dostatečně zohledněn jeho zdravotní stav. Stěžovatel proto navrhuje provést znalecké dokazování jiným odborným lékařem z příslušného oboru k posouzení jeho skutečného zdravotního stavu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Podle uvedeného ustanovení je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti, což neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Je též vázán důvody kasační stížnosti, což neplatí jen tehdy, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. písm. c) s. ř. s.], nebo bylo-li zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. c)], jakož i v případě, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

V projednávané věci je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, neboť řízení před krajským soudem, ani jeho rozhodnutí nebylo zatíženo žádným z pochybení, na nějž citované ustanovení pamatuje. Nejvyšší správní soud zkoumal s ohledem na stěžovatelovy námitky, zda řízení před soudem nebylo zmatečné [§ 103 odst. 3 písm. c) s. ř. s.], a především se zabýval tím, zda nebylo zatíženo vadou (tvrzeným nedostatečně provedeným dokazováním), která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Žádné takové nedostatky nezjistil. Z obsahu spisu je totiž zřejmé, že soud rozhodoval za splnění všech podmínek řízení, soustředil v řízení veškeré skutkové podklady pro potřeby právního posouzení, ve věci nařídil jednání, k němuž se stěžovatel omluvil. Řízení tudíž nebylo zatíženo takovou vadou, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, jak namítal stěžovatel.

Nutno dále dodat, že i když stěžovatel nečiní výslovný odkaz na ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je z obsahu jeho kasační stížnosti zřejmé, že se dovolává důvodu kasační stížnosti uvedeného pod tímto ustanovením, tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nutno předeslat, že nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Ani taková pochybení v rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě Nejvyšší správní soud neshledal.

Podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb. má pojištěnec nárok na plný invalidní důchod, jestliže se stal a) plně invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku plné invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popř., byl-li mu přiznán starobní důchod podle § 31 téhož zákona, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) plně invalidním následkem pracovního úrazu. V případě stěžovatele jde o nárok na plný invalidní důchod podle § 38 písm. a) uvedeného zákona a pro posouzení věci je tudíž rozhodné, zda se stal ku dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované plně invalidním a zda získal potřebnou dobu pojištění. Podle § 39 odst. 1 téhož zákona je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a) poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, nebo b) je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Podle druhého odstavce téhož ustanovení se při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce vychází z jeho zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření a z jeho schopnosti vykonávat práce odpovídající zachovaným tělesným,

smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k práci, kterou vykonával před tím, než k takovému poklesu došlo. Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výtěžné činnosti, jakož i okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výtěžnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek přitom stanoví prováděcí předpis. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 284/1995 Sb., včetně svých příloh č. 1, 2 a 3.

Nutno uvést, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů ve věcech sociálního důchodového zabezpečení, tedy i plnou nebo částečnou invaliditu posuzují okresní správy sociálního zabezpečení podle § 8 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Podle § 4 odst. 2 téhož zákona posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodové pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Pro vydávání posudku se přiměřeně použijí ustanovení obecných předpisů o správním řízení (správní řád).

V projednávané věci bylo předepsaným způsobem postupováno, neboť rozhodnutí žalované o zamítnutí žádosti stěžovatele o plný invalidní důchod bylo vydáno na základě posudku lékaře OSSZ v Šumperku, tedy orgánu povolaneho k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti stěžovatele. Krajský soud v Ostravě nepochybil, pokud pak pro účely přezkumného řízení soudního vyžádal v projednávané věci při posuzování plné invalidity stěžovatele posudek Posudkové komise MPSV, neboť právě tento orgán je ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. povolán k tomu, aby podával posudky všem tam, kde je předmětem přezkumného řízení soudního nárok na dávku důchodového pojištění, jejíž přiznání je podmíněno nepříznivým zdravotním stavem. Uvedená posudková komise je oprávněna nejen k zaujetí závěru o plné či částečné invaliditě pojištěnce, ale též k závěru o jejím vzniku, dalším trvání, či zániku, třebaže jde v oblasti rozhodování o těchto nárocích především o pojmy právní. Nelze tudíž vytýkat žalované, jak činí stěžovatel, že při svém rozhodování vycházela z posudku lékaře OSSZ, neboť jde o orgán povoláný k takovému posouzení, a nelze rovněž vytýkat krajskému soudu, že při svém rozhodování vycházel z posudku Posudkové komise MPSV, neboť jde rovněž o zákonem povoláný orgán k takovému posouzení. Taková právní úprava je zde nepochybně proto, že soud sám pro nedostatek medicínských znalostí nemá předpoklady pro takové lékařské posouzení. Nicméně posudek uvedené komise hodnotí po stránce právní jako každý jiný důkaz, tedy nejen jednotlivě, ale i ve vzájemné souvislosti s ostatními v řízení provedenými důkazy, a nevzbuzuje-li posudek z hlediska své úplnosti, odbornosti a přesvědčivosti žádnou pochybnost, bývá v přezkumném řízení soudním zpravidla důkazem stěžejním. Takové pochybnosti posudek Posudkové komise MPSV v Hradci Králové nevzbuzoval, a proto jej Krajský soud v Ostravě vzal za podklad pro svá skutková zjištění a právní posouzení věci a vycházel z něho. S tímto hodnocením uvedeného posudku, a v kontextu s tím i ostatních v řízení provedených důkazů, se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud.

Uvedená komise předně zpracovala posudek v řádném složení, za účasti lékaře z oboru posudkového lékařství a z oboru neurologie, tedy medicínské specializace, kam spadá léčba stěžovatelova dominantního postižení. Nutno zdůraznit, že posudek byl vypracován po studiu a vyhodnocení veškeré zdravotní dokumentace, včetně té, které se stěžovatel dovolával, tj. včetně nálezů týkajících se jeho v minulosti léčeného postižení uší. Komise přitom vzala zřetel ke všem stěžovatelem připomínaným zdravotním obtížím a vyhodnotila všechny lékařské zprávy a nálezy, založené v připojeném lékařském spise, včetně dokumentace ošetřující lékařky. Konkrétně měla k dispozici propouštěcí zprávu z urologie Nemocnice Š. ze dne 9. 12. 2003, četné neurologické nálezy MUDr. K. ze Š. – poslední ze dne 26. 4. a 31. 8. 2004, gastroenterologické nálezy MUDr. B. (Š.) ze dne 27. 10. 2003, laboratorní nálezy ze

dne 2. 12. 2003 a 7. 9. 2004, psychiatrické nálezy MUDr. K. (Z.), např. ze dne 22. 3. 1999, nález o zlomenině nosních kůstek a otřesu mozku ze dne 28. 5. 2003, ORL nález MUDr. L. ze dne 12. 6. a 19. 6 2001 a kompletní spisovou dokumentaci.

Po vyhodnocení všech lékařských nálezů dospěla komise k závěru, že u stěžovatele je přítomen dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je postižení bederní páteře – stav po operaci výhřezu ploténky L5/S1, s reziduálním kořenovým syndromem S1, s bolestmi páteře a s výraznou dynamicko poruchou prakticky ve všech segmentech. Z neurologických nálezů vyplynulo, že postižení je dlouhodobě stabilizováno, přetrvává reziduální kořenové dráždění S1 vlevo a omezení hybnosti páteře ve všech úsecích, aniž by bylo prokázáno těžko kořenové nebo míšní dráždění s trvalými silnými projevy dráždění nervů a svalů, či těžké ochrnutí nebo vychudnutí svalstva dolních končetin, ani těžké poruchy svěračů. Posudková komise podřadila toto onemocnění pod kapitolu XV., oddíl F, položky 3, písm. b), přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. v platném znění, kam spadají stavy po operacích páteře a plotének, stavy po úrazech páteře a plotének s často recidivujícími nebo dlouhotrvajícími projevy nervového a svalového dráždění (zjištěno EMG), insuficiencí svalového korzetu a podstatným snížením celkové výkonnosti organismu, u něž míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je dána rozmezím 30 – 50 %. Posudková komise volila horní hranici procentního rozmezí, s tím, že nevyužívá možnosti dané ustanovením § 6 odst. 4 citované vyhlášky (spočívající ve zvýšení o maximálně dalších 10% bodů), protože z odborných nálezů vztahujících se k ostatním v anamnéze zjištěným zdravotním potížím stěžovatele, nebyly zjištěny žádné další posudkově významné skutečnosti, které by se podílely na snížení pracovní schopnosti posuzovaného. Ostatní zdravotní postižení, jejichž výčet provedl v odůvodnění rozsudku Krajský soud v Ostravě, z nichž nejvýznamnější je postižení jater, zažívací potíže, psychické problémy, stav po opakovaných urologických zákrocích pro zúžení močové trubice a nedoslýchavost posuzovaného, nebyly z tohoto pohledu shledány posudkově významnými. Vyšetření jater vykazovalo v laboratorních nálezech normální hodnoty jaterních enzymů, zažívací potíže nevyžadovaly pravidelnou léčbu, stav po opakovaných urologických zákrocích vyžadoval pouze dočasnou pracovní neschopnost, a pokud jde o nedoslýchavost, byla tato zjištěna jen jako lehkého stupně. U stěžovatele zjištěná obezita se neprojevovala těžkým funkčním postižením kardiopulmonální soustavy nebo pohybového aparátu. Laboratorní nálezy bylo závěry podporovaly, neboť až na zvýšené hodnoty cholesterolu a triglyceridů, byl nález v normě. Po stránce psychiatrické není stěžovatel dlouhodobě léčen. Posudková komise dovodila, že zdravotní stav stěžovatele neodpovídá žádnému zdravotnímu postižení uvedenému v přílohách č. 3 a 4 vyhl. č. 284/1995 Sb. v platném znění. Uzavřela, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované byl stěžovatel toliko částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. a nebyl plně invalidním podle § 39 téhož zákona ve znění zákona č. 134/1977 Sb. Uvedla dále, že při tomto zdravotním stavu může stěžovatel vykonávat fyzické méně náročné práce v pomocných dělnických profesích (stěžovatel má základní vzdělání, nedoučil se tesařem a pracoval vždy v nekvalifikovaných dělnických profesích). Není schopen těžké fyzické práce spojené se zvedáním a přenášením těžkých břemen, ve vynucených a strnulých polohách, především dlouhého stání, dlouhé chůze a práce v předklonu, jakož i práce v nepříznivých klimatických podmínkách (vlhko a chlad).

O správnosti zjišťované souhrnné klinické diagnózy navrhovatelova onemocnění není žádných pochyb a posudková komise z ní při zaujetí posudkových závěrů důsledně vycházela. Ty pak nejsou v rozporu ani s obsahem výše již zmíněných lékařských nálezů, jichž se stěžovatel dovolával, a které přísluší posudkově vyhodnotit právě jen uvedené posudkové komisi. Za této situace Krajský soud v Ostravě nepochybil, jestliže žalobu

směřující proti přezkoumávanému rozhodnutí, jímž byla zamítnuta stěžovatelova žádost o plný invalidní důchod zamítl. Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal opodstatněnou kasační námitku stěžovatele vytykající rozsudku Krajského soudu v Ostravě nezákonnost, která měla spočívat v nesprávném posouzení právní otázky soudem, pokud jde o neplnění podmínek nároku na plný invalidní důchod. Z uvedených důvodů nepokládal Nejvyšší správní soud účelné vyžadovat v řízení další znalecký posudek lékaře specialisty, jak navrhuje stěžovatel – nehledě k tomu, že neuvádí, jakého oboru medicíny by se tento posudek měl týkat. Soudní praxe se k dalším (revizním) znaleckým posudkům uchyluje pouze v případě, že v dané věci existuje několik znaleckých posudků, které se v závěrech o posouzení zdravotního postižení a dochované pracovní schopnosti pojištěnce liší. U projednávané věci však tomu tak není.

Jen pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovateli lze dát za pravdu potud, že jeho opakovanými žádostmi o plný invalidní důchod se v minulosti soudy zabývaly již třikrát, přičemž v žádném z případů nebyl posudkovými orgány shledán plně invalidním, ale vždy jen částečně invalidním. I v posudcích, které pro účely přezkumného řízení soudního vypracovala Posudková komise MPSV s pracovištěm v Ostravě (např. v posudku ze dne 27. 9. 2001) je zdravotní stav navrhovatele hodnocen shodně se závěrem posudku Posudkové komise MPSV ČR pracoviště v Hradci Králové ze dne 1. 2. 2005. Rozdíl spočívá v tom, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v předchozím posudku byla k datu 11. 6. 2001 stanovena na 45 %, přičemž dominantním postižením stěžovatele bylo rovněž určeno postižení páteře, především krční a bederní páteře a stav po výhřezu ploténky LP/S1 vlevo s operací.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádnému z účastníků nepřiznal právo na jejich náhradu, neboť stěžovatel byl v řízení neúspěšný a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Odměna zástupce stěžovatele advokáta, JUDr. Alexandra Belici, byla stanovena částkou 650 Kč, a to za dva úkony právní služby po 250 Kč (§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. b) – první porada s klientem včetně přípravy a převzetí zastoupení a § 11 odst. 1 písm. d) – doplnění kasační stížnosti vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu). Náhrada hotových výdajů byla stanovena na 2 x 75 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu